

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

Valsts prezidenta uzruna Rīgas konferences atklāšanā

Ekselences, cienījamās dāmas un godātie kungi,

Man ir tas gods un prieks sveikt jūs visus Latvijā un šajā 11. gadskārtējā Rīgas konferencē. Jūsu klātbūtne šeit un jūsu vēlme ieguldīt savu laiku, zināšanas un pieredzi drošības izaicinājumu izpētē, ar kuriem mēs saskaramies, ir ārkārtīgi nozīmīgas. Tas ir jo sevišķi nozīmīgi tagad, kad mēs pieredzam jaunu apstākļu kopumu.

Pēdējo desmit gadu laikā pasaule ir kļuvusi daudz bīstamāka. Mēs saskaramies ar daudziem dažādiem un vienlaicīgiem izaicinājumiem. Mēs vairs nedzīvojam drošā, ērtā, sakārtotā pasaulē, kuru, mūsaprāt, bijām sasnieguši līdz ar komunistiskā režīma krišanu. Eiropā mēs saskaramies ar migrācijas krīzi, kuras atrisinājums ir ļoti sarežģīts. Terorisms ir pieaudzis tik lielā mērā, kāds nav pieredzēts gadu desmitiem. Tieši aiz Eiropas robežām mēs esam liecinieki asinsizliešanai vairākās valstīs, minot Sīriju kā visšausalīgāko piemēru. Vēl tālāk Dienvidķīnas jūrā sastopamais konflikta potenciāls un Ziemeļkorejas kodolprogramma ir tikai divi iespējamu katastrofālu draudu piemēri.

Papildus tam mēs vērojam demokrātisko institūciju vājināšanos un populisma pieaugumu, ko apliecina uzticības kritums politiķiem un politiskai elitei. Uz austrumiem no mūsu valstīm Krievija nepārtraukti rada aizvien vairāk izaicinājumu. Tā ir valsts, kas uzskata Rietumus un mūsu vērtības par savu pretinieku. Turpinās arī konflikts Ukrainā.

Tas viss liek mums atcerēties, kāpēc miers Eiropā ir lielā mērā uzturēts jau vairāk nekā 70 gadus. Pirmkārt, tie ir starptautisko attiecību noteikumi un konvencijas, ieskaitot starptautisko tiesību ievērošanu, citu valstu suverenitātes un teritoriālās integritātes ievērošana. Bet, precīzāk sakot, ES un NATO ir bijuši miera un stabilitātes pamats Eiropā.

Eiropas Savienības gadījumā mēs esam ieslīguši pašapmierinātībā. Paaudzes, kas pašas bija piedzīvojušas, ko nozīmē pasaules karš, vairs nav starp mums. Mēs esam sākuši domāt par karu kā kaut ko citur notiekošu, kurā mēs iesaistāmies tikai caur mūsu televizoru ekrāniem vai nosūtot nelielu karavīru skaitu dalībai tajā. Mēs esam aizmirsuši, ka viens no iemesliem, kādēļ eiropieši apvienojās ciešākā sadarbībā, bija izvairīšanās no šausminošo 20. gadsimta konfliktu atkārtotāšanās.

Attiecībā uz NATO, princips “miers caur drošību” ir bijis visiem sabiedrotajiem aktuāla tēma visā 67 gadu NATO pastāvēšanas vēsturē. Šī pamatnostādne ir saglabājusi visspēcīgāko aliansi pasaules vēsturē vienotu kopīgam mērķim. Pirmajos divdesmit gados pēc komunisma sabrukuma NATO atradās savas sūtības meklējumos. Bet alianse pēkšņi atdzima Krievijas rīcību rezultātā. Pēdējo gadu laikā Krievija ir uzsākusi ievērojamu militāro spēju pastiprināšanu un nesen ir pievērsusies arī atklātai kodolieroču demonstrēšanai. Kaujas operāciju mācības tiek īstenotas blakus NATO robežām. Mēs jau esam vērojuši Gruzijā un Ukrainā, kā šādas militārās mācības var pārvērsties agresijā, okupācijā un aneksijā. Krievijai varbūt nav tūlītēja nodoma izmantot militāru spēku pret NATO dalībvalstīm, bet reģionālās spējas ir nenoliedzamas.

Tas izceļ spēcīga NATO un labi funkcionējošas ES nozīmi, kas ir uzņēmusies saglabāt mieru caur drošību. Lai gan mums ir jācenšas panākt mieru un stabilitāti pie citiem partneriem un draugiem, piederība ES un NATO ir jāuzskata par nozīmīgu. Eiropai ir jāstrādā ar pilnu atdevi un jāattīsta savas tehnoloģiskās spējas, lai tiktu galā ar mūsdienu militārajiem izaicinājumiem.

Kā Latvijas Valsts prezidents un bijušais aizsardzības ministrs, es esmu aculiecinieks atbalstam, ko mūsu sabiedrotie sniedza Baltijas valstīm pēdējo gadu laikā. Atkārtota apstiprināšana un pastiprināta militāra klātbūtne flangos ir izšķiroši svarīgas. Bīstamajā pasaulē, kur miers tiek vēlreiz apdraudēts, mums ir jāturas pie pamatvērtībām, kas ir aizsargājušas mūs daudzus gadu desmitus. Tie ir demokrātijas, indivīda brīvības un tiesiskuma principi, kas ir ES un NATO politiku pamatā. Tie ir principi, uz kuriem tiek veidotas brīvas sabiedrības un kuri veido pamatu miera saglabāšanai tagad un nākotnē.

Daudzas problēmas var pārvarēt tikai sadarbojoties: starptautisko attiecību noteikumu un konvenciju ievērošana, cīņa pret terorismu, mūsu robežu aizsardzība un ekonomiskā izaugsme. Strādāsim, lai saglabātu mūsu mierpilno un pārtikušo sabiedrību pamatus. Es novēlu jums ļoti veiksmīgu un interesantu konferenci. Jūs vienmēr esat laipni gaidīti Latvijā!

Kā nākamajam tagad dodu vārdu aizsardzības ministram Raimondam Bergmanim.